

Muharrem ÇAKMAK'ı Anarken...

Merhum Muharrem ÇAKMAK Biyografisi*

Doç. Dr. Ali DUMAN

Muharrem Çakmak 10 Ekim 1967 tarihinde Uşak'a bağlı İlyaslı köyünde, bir abla ve bir ağabeyin ardından üçüncü çocuk olarak dünyaya geldi. Kendisinden sonra da üç kardeşi daha oldu. Yani Muharrem Çakmak altı çocuklu bir ailenin üçüncü çocuğu olarak dünyaya geldi. Önce küçük erkek kardeşi Kazım yedi yaşındayken, ardından da yine yedi yaşındayken bir diğer küçük kardeşi Halime vefat etti. Babası çalışmak üzere Almanya'ya işçi olarak gittiğinde çok küçük yaşlardaydı.

İlkokula kendi köyünde başlayan Muharrem Çakmak, babasının da yurtdışında olması sebebiyle pek çok güçlükler içerisinde okudu. İlkokulda okurken yaz tatillerinde çobanlık yaparak evin geçimine katkı sağladı. İlkokul hayatı boyunca sürekli okumak istemediğini dile getirir, annesine sıkıntı verirdi. Annesinin sert uyarısı üzerine şikâyet etmekten vazgeçip okumaya devam etti. İlkokulu bitirdiği sene köylerinde ortaokul açılmıştı. 1973 yılında başladığı ilkokulu 1978 yılında bitirdi. Aynı yıl ortaokula başladı. Ortaokulu okuduğu esnada evin inşaatı ile ilgilenecek kişi olmadığından babası yurtdışında olduğu için her iki iş ile ilgilenmek, evin gelir ve giderlerini hesaplayıp aynı zamanda okulunu devam ettirmek zorunda kaldı.

1981 yılında 14 yaşındayken Uşak Endüstri Meslek Lisesi'ne girdi. Ailesinin verdiği bilgiye göre üç sene isteksiz bir şekilde Endüstri Meslek Lisesi'nde

* Muharrem Çakmak hocanın biyografisini vefat ettiği sene çıkardığımız **Hikmet Yurdu Dergisi** *Muharrem Çakmak Armağanı* sayısında yazmıştım. İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Muharrem Çakmak anısına bir sayı yayınlayacağını duyurunca ve sayı editörü Prof. Dr. Abdurrahman Kasapoğlu benden istediği için, yeni bir biyografi yazmak durumunda kaldım. Bu biyografiyi yazarken, rahmetli Muharrem Bey'in büyük oğlu Ahmet Emre ile irtibata geçip, babasının hayatı konusunda, benim vakıf olmadığım bilgileri araştırmasını rica ettim. Ahmet Emre dedesi ve babaannesi ile görüşerek bana bir buçuk sayfa kadar bir bilgi gönderdi. Daha önce yazdığım biyografiye bu bilgileri de ekleyerek yeniden kaleme aldım. Merhum Muharrem Çakmak'ın büyük oğlu Ahmet Emre'ye bu bilgilerin bana ulaşmasında katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Bu vesileyle merhuma yüce Allah'tan rahmet diliyorum.

eğitim-öğretim hayatına devam etti. İki sene kuzeniyle birlikte, daha sonra bir sene tek başına ev tutarak Uşak'ta öğretim hayatını sürdürdü. Hobi olarak bağlama çalmayı bu senelerde öğrendi. Son senesinde Uşak Şeker Fabrikası'nda staj yaptı.

1985 yılında liseyi bitiren Muharrem Çakmak, aynı yıl girdiği üniversite sınavlarında Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni kazandı. Hazırlık dahil beş sene yüksek öğrenim hayatının ardından 1990 yılında fakülteden mezun oldu.

1992-1994 yıllarında aynı üniversitede yüksek lisans yaptı. 1994 yılında "*Tasavvuf düşüncesinde Şeytan Kavramı*" konulu tezle bilimde uzman oldu. Aynı yıllarda sırasıyla Pasinler İmam Hatip Lisesi ve Kazım Karabekir Endüstri Meslek Lisesi'nde öğretmenlik yaptı.

1994 yılında İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesine Tasavvuf Tarihi Ana Bilim Dalı araştırma görevlisi olarak atandı. 1995 yılında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde başladığı doktorasını, "*Cemal Halveti Hayatı, Eserleri ve Tasavvuf Düşüncesi*" konulu tezle Şubat 2000'de tamamladı. Aynı yıl Aydın Jandarma Alay Komutanlığı'nda askerliğini yapan Muharrem Çakmak, 8 Şubat 2010 yılında İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesine Yrd. Doç. Dr. olarak atandı.

Şennur Akın ile 2000 yılında dünya evine girdi. 2003 yılında ilk çocukları Ahmet Emre; 2009 yılında ikinci çocukları Muhammet Fatih dünyaya geldi. Mehmet adını verdikleri bir evlatları da doğum esnasında vefat etti ve Malatya'da defnedildi. Muharrem Hoca 2017 senesine kadar Malatya'da görev yaptı.

Muharrem Çakmak, vefatı olan 02 Temmuz 2017 tarihinde eşi ve çocuklarıyla birlikte izin dönüşü, Kayseri'nin Bünyan kazası yakınlarında gece vakti, bilinmeyen bir sebeple geçirmiş olduğu trafik kazasında eşiyle birlikte ebedi âleme irtihal etti. İki çocukları kazadan yaralı olarak kurtuldular.

Vefat edinceye kadar İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde öğretim üyesi olarak görevine devam eden Muharrem Çakmak'ın Yüksek Lisans ve Doktora tezlerinin yanında, çeşitli dergilerde yayınlanmış makaleleri ve çeşitli sempozyumlarda sunulmuş tebliğleri vardır. Bunlar:

1. "Türk Mutasavvıf Şairi Aksaraylı Cemal Halveti" **Ekev Akademi Dergisi** Yıl: 7 Sayı: 16 (Yaz 2003), 181-196.

2. "Ahiliğin Tasavvufi Temelleri" **I. Ahi Evran-ı Veli Ve Ahilik Araştırmaları Sempozyumu**, 12-13 Ekim 2004 G.U. Ahi Evran Kampusu / KIRŞEHİR, Haz. M. Fatih Köksal, Kırşehir, 2005, 249-260.

3. "Din Eğitimi Ve Öğretiminde Metodolojik Bir Yaklaşım -Seyahate Dayalı Tasavvufî İrşad Metodu" *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi* [www.dinbilimleri.com], 2009, cilt: IX, sayı: 4, s. 127-148.
4. "Mevlânâ'nın Ölüm Düşüncesinde Hürriyet Teşbihi" **Uluslararası Mevlâna ve Mevlevîlik Sempozyumu Bildiriler**, 26-28 Ekim 2007, Şanlıurfa, [t.y.], cilt: I, s. 231-240.
5. "Mobil (Taşınabilir) Din Eğitimi ve Din Hizmeti", **I. Din Hizmetleri Sempozyumu (3-4 Kasım 2007)**, 2008, cilt: I, s. 307-315.
6. "Ahiliğin Tasavvufi Temelleri ve Ahilik-Fütüvvet İlişkisi", **Hikmet Yurdu**, 2014, cilt: VII, sayı: 13, s. 143-158.
7. "İrşad Metodu Olarak Mektup Uslubu ve Gümüşhanevî'nin Mektubu", **I. Uluslararası Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevî Sempozyumu Bildiriler Kitabı (03-05 Ekim 2013 Gümüşhane)**, 2014, s. 855-862.
8. "Niyazî-i Mısırî'nin "Etvâr-ı Seb'a" Adlı Risâlesi'nde Seyr ü Sülûk'un Evrelerinde Görülen Rüyâ/Vâkıât", **Turkish Studies = Türkoloji Araştırmaları**, 2016, cilt: XI, sayı: 5, s. 137-158.

Elbette Muharrem Çakmak ile ilgili biyografinin bu kadar kısa olması düşünülemez. Ancak gerek zaman darlığı, gerek Muharrem Çakmak ile ilgili bilgilere ulaşmanın şu aşamada çok kolay olmaması gibi sebeplerle, Muharrem Çakmak adına hazırladığımız dergimizin bu sayısında bununla yetiniyoruz. Merhum arkadaşımıza ve eşine Allah'tan rahmet dilerken, henüz tedavi süreçleri devam eden evlatlarına sağlıklı ömürler ve geriye kalan yakın akrabalarına baş sağlığı diliyoruz. Rabbim mekanını cennet eylesin. Amin!

Muharrem ÇAKMAK Beyi ve Eşini Rahmetle Anıyoruz

Prof. Dr. Fikret KARAMAN

İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyeliği görevime, 09 Haziran 2014 tarihinde başladım. Fakültede çalışan öğretim elemanlarının bir kısmı ile yeni tanışıyordum. Muharrem ÇAKMAK da ilk kez tanıştığım bir arkadaşımızdı. Yaklaşık üç yıl birlikte çalıştım. Odalarımız karşı karşıya olduğu için herhalde fakültede en çok karşılaştığım arkadaşlardan biriydi. O günkü unvanı yardımcı doçent ve “Tasavvuf Ana bilim Dalı Başkanı” idi. Merhumu tanıdığım günden beri yoğun bir şekilde doçentlik sınavına hazırlandığına şahit oldum. Normal mesainin dışında akşamları ve hafta sonlarında devamlı odasının ışığı yanardı. Bu gayretin sonunda doçentlik dosyasını ilgili makamlara göndermişti. Eğer hayatta olsaydı çoktan doçentlik unvanını almış olarak aramızda olacaktı. İnşallah Muharrem kardeşimiz bu gayret ve samimiyetiyle öbür âlemdede Allah’ın af ve mağfiretine mazhar olarak daha yüce bir makama ulaşmıştır.

Muharrem ÇAKMAK ve eşi genç yaşta Kayseri Pınarbaşı yolunda sabaha yakın bir saatte elim bir trafik kazası sonucu birlikte vefat etmişlerdir. Aynı kazada iki çocuğu ise yaralı olarak hayatta kaldılar. Hz. Peygamber (sav) bu tür ani ve masumane ölümleri, şehitlik sevabıyla eş değer olduğunu müjdelemiştir. Her ikisinin de bu müjdeye nail olmalarını temenni ediyorum. Biz fakülte olarak dergimizin bu sayısını, merhumun anısına çıkarmayı kararlaştırdık. İnanıyorum ki onunla birlikte Darende’den itibaren çalışan arkadaşları, daha kapsamlı olarak hayatını, başarılarını ve meziyetlerini dile getireceklerdir. Dinimiz de ölümlerimizi hayırla anmayı tavsiye ediyor. Bu vesile ile yeri gelmişken bu acı trafik kazası sonucunda hayatını kaybeden Muharrem Beyi ve eşini bir kez daha saygı ve minnetle anıyorum. Mekânlarının Cennet olmasını Yüce Allah’tan niyaz ediyorum. Bütün yakınlarına, tekrar sabır ve başsağlığı diliyorum. Geride kalan iki çocuğuna da uzun ömürler temenni ediyorum.

Rahmetli Arkadaşım Muharrem ÇAKMAK

Prof. Dr. Hulusi ARSLAN

Aşkî yankılansın hepinizin;
Kalbden kalbe ulaşan sesinde...
“Bâki kalan bu kubbede hoş bir sadâ imiş”;
Sadânı hoş tut ve ölümsüz ol sen de...

Şairin dediği gibi bu dünyada sevgiden, hoş sedadan, iyilik ve güzellikten başka bir şey kalmıyor. Sevgili kardeşim, merhum Muharrem Çakmak hocayı anarken aklıma onun gülümsemesi, fedakârlığı, yardımseverliği ve arkadaş canlılığı geldi.

Muharrem hocamız, Darende yıllarından itibaren her gün en az üç beş defa karşılaşip hasbihâl ettiğim, çay içip dertleştiğim, zaman zaman yardımlaştığım en yakın arkadaşlarımdan biriydi. En son Ramazan boyunca sahura kadar Fakültede birlikte çalışmıştık. Her gün termosla çay getirirdi. “Hacı, çay hazır bardağını al gel” derdi. Odamız yan yana idi. Zaman zaman dalgınlıkla onun odasını açmaya çalışırdım. Bir müddet sonra yumuşak ve tatlı üslubuyla “gel gel haci, buradayım” diye gülümseyerek karşılık verirdi. Yine Darende yıllarından itibaren fakültedeki arkadaşlarla birlikte devam ettirdiğimiz Voleybol takımının müdavimlerindendi. Mutedil kişiliği oyununa da yansımıştı; iyi bir ortacıydı. Ona ilişkin hatıralarımdan biri de Darende yıllarında birlikte ney üflemeye çalışmamızdı. Musikiye ilgisi olan bir arkadaşımızdı. “Güz gülleri gibiyim, hiç bahar yaşamadım, ya sevmeyi bilmedim yıllarca, ya sevince geç kaldım” şarkısını severdi, bu şarkıyı üflemeyi ondan öğrenmiştim.

Merhum hocamız, çalışma arkadaşları arasında sevilen biriydi. Gurup taassubu göstermez ve hemen her arkadaşımızla diyalogunu sürdürürdü. Yardıma ihtiyaç duyduklarında yardımlarına koşar, bayram ve düğünlerine iştirak ederdi. Emir Kuşçu hocamız vefat ettiğinde, ailesiyle çok yakından ilgilendiğine, sürekli onlara terapi yapmaya çalıştığına şahit olmuşum.

Alışveriş ve giyiminde titiz bir arkadaşımızdı. Her iş için ayrı kıyafetleri vardı. Odasında otururken yedek bir ayakkabı ve kıyafet dolabında mutlaka bulunurdu. Arabasına çok titiz bakar, bakımlarını muntazaman yaptırırdı. Uşaklı olması itibarıyla zaman zaman yolun uzaklığından müşteki olurdu. Anne-babasının yaşlandıklarını, artık onlara yakın olması gerektiğini söylerdi. O yüzden bir ara Uşak Üniversitesine geçiş yapmayı düşündü. Annemin vefatın-

dan sonra onunla uzun uzun konuşmuştuk. Uşak Üniversitesine geçmesinin en doğru karar olduğunu söylemiştim. O da artık kendisinin de öyle düşündüğünü, anne-babasına yakın olması gerektiğini söylüyordu. Doçentliği aldıktan sonra geçmeyi planlıyordu.

Muharrem hocamızın titizliği akademik hayatına da yansımıştı. Acele, kolay ve kısa sürede yapılmış çalışmalardan hoşlanmazdı. Bir makale veya tebliğ sunumu için aylarca hazırlanırdı. O sebeple akademik aşamaları yavaş yavaş ilerledi. En son Doçentlik dosyasını tamamlamaya çalışıyordu. Çalışmalarının son aşamasına gelmişti. Bu çalışmalarını inşallah yayınlanır ve ilim dünyasına kazandırılır.

Muharrem hocamızın aramızdan ani ayrılışı içimizde derin teessürler bıraktı. Allah kendisine ve aynı zamanda öğrencimiz olan eşi Şennur hanıma rahmet eylesin. Bunca yıl din hizmetinde çalışan bu kardeşlerimizi rahmetiyle yargılasın, cennetiyle mükâfatlandırсын; anne ve babasına, abisi Mustafa Bey'e ve diğer yakınlarına sabırlar versin. Oğulları Ahmet Emre ve Muhammet Fatih'in, anne ve babalarının kendilerine miras olarak bıraktığı güzel ahlak ile dine, diyanete, vatana ve millete yararlı güzel insanlar olmalarını diliyorum. Allah yar ve yardımcısı olsun.

Mekânı cennet olsun!

Muharrem ÇAKMAK Hocayla Çeyrek Asır

Prof. Dr. Abdurrahman KASAPOĞLU

*“Ruhlar düzenli ordular gibidir. Ruhlar âleminde tanışanlar, dünya da tanışır-
lar.”* Muharrem hocayla şahsım arasında böyle bir tanışıklık olmuş demek ki!

Aslında dünya hayatında bir şekilde birlikte yaşadığım dostlarıma, “âhi-
rette birbirimizin imanına şahitlik edeceğimiz velinimetlerim” olarak bakarım.
Onları küstürecek, kızdıracak şeyler yapmaktan kaçınırım. Ne de olsa gelece-
ğim onlara bağlı! E.. Benim de onlar lehine şahitlik yapma iradem, onların
hüsn-ü şehâdetlerine kapı aralayacaktır. Bu iş tek taraflı olmaz. Hâsılı bu dün-
yada da, âhirette de birbirimize muhtacız. Birbirimize burun kıvrırma lüksümüz
yok. Eğer aklımız başımızdaysa. Muharrem hoca ile de böyle bir karşılıklı şahit-
lik pozisyonundayım. Ben onun imanına, kulluğuna şahitlik ediyorum.

Çeyrek asra varan hizmet sürecinde İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
pek çok akademisyen yetiştirdi. Fakültenin kuruluş yıllarında araştırma görev-
lisi, öğretim görevlisi olarak akademik hayata başlayan yaklaşık elli civarındaki
akademisyenin büyük çoğunluğu halen ülkemizin çeşitli üniversitelerinde hiz-
met veriyor. Bunlardan yaklaşık on beş kadarı ise halen Malatya’da hizmet
vermeyi sürdürüyor. Malatya’daki zincirin halkalarından biri olarak Muharrem
Çakmak hocamız dünyadaki hayatını fakültemizde noktaladı.

Muharrem hoca, İnönü İlahiyat’ın kurulduğu ilk yıllardan -1993- itibaren
hem kendisini hem de öğrencilerini yetiştirdi. Tasavvuf disiplininde, özellikle
Halvetî geleneğinde uzman oldu. Öğrencilerine, meslektaşlarına, komşularına
olan vefasıyla, pozitif ilişkileriyle, disiplinli ve sade yaşantısıyla etrafına model
oldu. Ömrünün yaklaşık yarısını, ama en verimli sürecini Malatya’da hizmet
vererek geçirdi. Acelesiz, anı yaşayarak, hayatı ertelemeyerek, her günün hak-
kını vererek yaşadı. Gerçek bir sūfî gibi, “emr-i hak vâki” olduğunda, her an
hazırmiş gibi Rabb’ine döndü.

Başta öğrenciler olmak üzere çevresindekilerin sorunlarına duyarlı olan Muharrem hoca, "halk içinde Hak ile beraber olmanın" en güzel örneklerinden birisini verdi. Özellikle öğrencilerin sorunlarına olan duyarlılığını, "onlara nasıl yardım edilebileceği konusunda şahsımla yaptığı istişarelerden hatırlıyorum." Bu anlamda ona "öğrenci babası" demek geliyor içinden. Hocalar olarak hepimizin yirmi küsur yıl boyunca yapmaya çalıştığı buydu; ama Muharrem hoca bu konuda bizden bir adım öndeydi.

Camide hocalar her Ramazan orucunun sonunda, "Rabbimiz nasip ederse, önümüzdeki Mübarek Ramazan'da buluşma temennisi"nde bulunurlar. Hatta önceki Ramazanda câmide, terâvihte bulunup ta, bu Ramazan aramızda olamayanları hatırlatırlar, helallik alınır, verilir. Muharrem Hocayla son Ramazanımızı geçirmiştik. Ben Ramazan ortası umreye gitmiştim. Hatta umre öncesi şahsımı evlerine iftara davet etmiş, birlikte –Hasan Arslan hoca- iftar yapmıştık. O sırada umrede olan babası, annesi ve oğlu Emre Can'a selâm götürecektim. Aslında bu, onunla bu dünyadaki son iftarımızmış. Nitekim Ramazan bayramı sonrası memleketi Uşak'tan Malatya'ya dönerken bu dünyadaki dostlarını beklenmedik bir şekilde yalnız bıraktı. Gerçi vefatından sonra da bir kez aradı. Rüyamda. Sâdık rüya olduğunu düşünüyorum:

"Yine onunla son kez, bu dünyada yaptığımız gibi, evlerinde yemek yedik, dışarı çıkıp biraz yürüdük. Yol kenarında küçük bir dükkâna girdi, ben de peşinden. Lokum aldığını hatırlıyorum. Aldığı lokumlardan birini aldı, bana doğru yöneldi. Lokumu uzatacağını zannettim, ama onu ikiye böldü, koparttığı parçayı verdi. Yedim. Tadı, aroması bu dünyaya ait gözüküyordu." Acaba, "dünyanın uğranıp çıkılan bir dükkân olduğunu" mu söylemek istiyordu." Ya da "Kendisinin, dünya nimetlerinin ardından, âhiret nimetleriyle rızıklandırıldığını mı anlatmaya çalışıyordu?"

Bir de Ali Duman Hocamızın rüyasını nakletmek istiyorum; şöyle diyor Ali Hoca: *"Sonuçta vefat ettikten bir hafta sonra rüyamda gördüm Muharrem Hoca'yı. Kısaca anlatayım: Tiyatro gibi bir gösteri seyrediyoruz. En son sırada oturmuşuz. Komik bir şeyler oluyor, kahkahalarla gülüyoruz. Muharrem de gülüyor, ben de gülüyorum. Neyse bir ara oluyor. Muharrem'in yanına gidiyorum, "Biz seni geçen hafta gömmedik mi, defn etmedik mi Muharrem Hoca!" diyorum. "Emin misin Beni defn ettiğinizden?" diyor. "Sen gördün mü; kimi defn ettiğinizi gördün mü?" diyor. Hayır diyorum "Kazada Muharrem hocanın vücut bütünlüğü bozulmuş dediler, o yüzden cesede bakamadım", diyorum. "Siz diyor beni defnetmediniz, başkasını defnettiniz?" diyor. Birbirimize sarılıyoruz, her ikimiz de ağlaşıyoruz. O esnada uyandım Allah rahmet eylesin."*

Muharrem hoca, "Siz diyor, beni defnetmediniz, başkasını defnettiniz?" diyerek, yine Sûfice bir nükte yapmış herhalde;

"Ölen beden imiş,

Âşıklar ölmez!"

Muharrem hocanın her meseleye, anlatacak bir esprisi, fıkrası olurdu. Ben de onun anlattığı fıkralardan eşime anlatırdım. Eşim de "Yine mi Muharrem hocadan?" diye sorardı. Son bir yıldır, evde fıkra anlatmadığımı fark ettim. Rahmetli Muharrem hoca, hayatındaki ciddiyet ve disiplinin yanında espriyi ve rahatlığı da hiçbir zaman ihmal etmeyen denge insanıydı.

Malatya / öşnük'te oturduğunuz 2000-2007'li yıllar birlikte aralıksız bisiklet binip kendimize terapi yaptığımız yıllardı. Akşam 20.00 gibi çıkar, bazen 01.00'e kadar bisiklet sırtında konuşurduk. Baharda havaların ısınmasından, sonbaharda soğumaya başlamasına kadar düzenli bisiklet gezileri yapmıştık.

Muharrem Hoca, en son, İbn Arabî'nin *Fusûs*'u hakkında kitap hazırlıyordu. Hatta yayıncının tasarladığı kitap kapaklarından birlikte seçim yapmıştık. Vefatından sonra bu kitabı yayınlatalım diye düşündük, fakat hocamızın hazırladığı metne ulaşamadık. Kitap metni, kazada, araçta zarar gören bilgisayarımda olabilir diye düşünüyoruz.

Muharrem ÇAKMAK

Dr. Öğretim Üyesi Hasan ARSLAN

İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ilk önce Darende de açılmıştı, ben Muharrem hoca ile orada tanıştım. O tarihlerde Muharrem hoca ve diğer arkadaşlar fakültede yatıp kalkıyorlardı, ben de onlara katıldım. Arkadaşlar çeşitli üniversitelerde yüksek lisans ve doktora yapıyorlardı, rahmetli Muharrem hoca da doktorasını Erzurum Atatürk Üniversitesinde yapıyordu. Ben ise o dönemin YÖK'ü tarafından (Ankara Ü. İlahiyat Fakültesi mezunu olmam dolayısıyla, esasında doktora başlamak gerekirken) yüksek lisans yapmam istendiği için altı aylık izinlerle Samsun'a gidiyordum. Daha sonra YÖK ben ve benim durumunda olanların ilk başta olduğu gibi, yüksek lisans yapma mecburiyetini kaldırdı ancak ben yüksek lisansımı bitirmiştım.

Darende'ye döndüğümde önceki gibi bir süre fakültede, bir süre de öğretmen evinde kaldım. Daha sonra da, Muharrem hocanın girişimi ile karşılıklı olarak ev kiralayıp, onunla komşu olduk. Aynı sofrada birçok defa beraber yemek yedik su içtik, sohbet ettik. O doktora yapıyordu, benim yüksek lisansla ilgili YÖK'ün bizlere yukarıda anlattığım uygulaması söz konusu olduğunda, kendine has ifadelerle duygularını belirtirdi.

Türkiye'nin birçok kentinde çok sayıda Darende'li yaşıyordu ama Darende ilçesi ne de olsa küçük bir ilçe, nüfus az, yemek yenecek lokantaların sayısı da az. Muharrem hoca ile sık sık o lokantalarda buluşur çıkışta yol boyu yürüyüş yapardık. Bu yürüyüşlerin birinde onun sahiplerini tanıdığı bir galeriye uğradık, bir minibüsü göstererek "Hasan hoca sana yakışır, bunu sana alalım, bende para var, yarısını ben ödeyebilirim" demişti.

Ben YÖK'ün 35. Maddesi gereğince doktora yapmak üzere İzmir'e taşınmıştım, onunla ara ara görüşüyordum. Bir yaz Muharrem hocanın Uşak-İlyaslı kasabasına uğrayarak aileyi ziyaret etmiştik. ... Oğlu Ahmet Emre daha yeni yürüyordu... Doktorayı yapıp Malatya'ya döndüğümde candan bir şekilde karşılaşmış, kalacak yer konusunda da yardımcı olmuştu. 2012'nin başında evi İzmir'den getirdiğimizde de aynı şekilde ailece ilgi alakayla bizi karşılaşmışlardı.

Annem 2011 yılının ikinci günü vefat etmişti, fakülteden duyan arkadaşlarım hemen telefonla baş sağlığı dileklerini iletiler. Malatya'dan Mersin'e taziye gelenler de olmuştu. Öyle bir günde acıları hafifletmek adına arkadaşla-

rımızın ziyaretleri beni çok memnun etmişti, içlerinde nur içinde yatsın Muharrem hocam da vardı.

Fakülte de zaman zaman odasına uğradım, o da benim odaya gelir görüşüp sohbet ederdik. Benim odaya geldiğinde ben bazen 'çay içmezsin değil mi?' diye takılırdım, o da 'içerim-içerim' derdi. Rahmetli çevrede, tanıdıklar arasında münasip olabilecek evlilik konularına yardımcı olmaya çalışır, boşanma durumuna gelmiş olanların yuvalarının dağılmaması için çaba gösterir ve bazı kişiler arasındaki dargınlıkları önlemek için gayret gösterirdi. O insanların acı günlerinde taziyelere, sevinçli ve mutlu günlerinde tebrik ziyaretlerine gitmeyi ihmal etmezdi. Sevdiği, değer verdiği insanları birbirleri ile tanıştırdı.

2011 yılının zannedersen Aralık ayıydı, Muharrem hoca bana "Hasan hocam ben yeni araba aldım onu seninle gidip alacağız" demişti. Gidip Elazığ'dan beraberce yeni arabasını getirmiştik. Ben ona hayırlı olsun, Allah kaza bela vermesin, yeni üretilen arabaların hemen hemen hepsi çok güçlü ve çok süratli, dikkat etmek lâzım, aman yorgun ve uykulu direksiyona çıkmamak lâzım diye hatırlatmada bulunmuştum. Bu ve benzeri hatırlatmaları, o uzun yola çıkmadan önceleri hep tekrar ettim. Muharrem hoca hiçbir zaman "Hasan hoca tamam anladık, hep aynı şeyleri söyleyip duruyorsun" demedi.

2016 yılında İnönü Üniversitesinde "Din ve Trafik" konulu bir bilgi şöleni düzenlenmişti. Rahmetli Muharrem hoca doçentlik çalışmalarına yoğunluk verdiği için olacak, bu bilgi şölenine tebliğci veya izleyici olarak katılmamıştı. Ancak ben ona bilgi şöleni kitabını okumasını hatırlatırdım.

Muharrem hoca ara ara "Hasan hoca senin Anadol otomobil hiç çürümüyor, pas, küf tutmuyor, hanıma bir tane 'Anadol' marka bir otomobil almak istiyorum, ayrıca benim Muhammet de senin Anadol'u çok seviyor, ama hanım (Şennur hanım) kabul etmiyor" derdi.

Ben güneş enerjisinden yararlanmaya dayalı çalışmalar yapıyordum (şu anda da devam ediyorum). Güneş fırını ve daha sonra incelemeli patentini aldığım güneşle modern meyve sebze kurutma uygulamalarına başlamıştım. Muharrem hoca oğlu Ahmet Emre ile gelip beni yalnız bırakmıyor ve yardım ediyordu. Hatta oğlu Emre için bu konularda senin çırağın olacak derdi. O benim güneş enerjisinden yararlanmakla ilgili çalışmalarımı ilgi ve alaka ile takip ediyordu. Ara ara "Hasan hoca, bizim Uşak-İlyaslı köyündeki babamın evini güneşle ısıtabilir miyiz?" derdi. Ben de Türkiye'nin güneş kuşağında olduğunu, güneşten kışın da yararlanılabileceğini söyledim. O da "haydi güneşle ısıtma sistemini bizim eve kuralım" derdi.

Bir defasında “Hasan hoca seninle beraber arıcılık yapalım” demişti. Bir defasında da “beraber bahçe yapalım” demişti. Esasında bana uyan güzel tekliflerdi, değişik zamanlarda başka arkadaşlardan da benzer teklifler alıyordum, ama süreklilik gerektiren bu gibi faaliyetlere bir türlü girişemedik. Ancak o arkadaşların ‘hobi’ bahçelerine ara ara uğruyordum. Muharrem hoca kendi köyünde de üniversitenin tahsis ettiği ve onun kiraladığı hobi bahçesinde de meyve fidanı dikiyor, sebze yetiştiriyordu. Velhasıl Muharrem hoca Hz. Peygamber’in “kıyamet kopuyor olsa dahi ağaç dikiniz” hadis-i şerifinin gereğini yerine getirmeye çalışıyordu. Birinde de o, meyve fidanları ve sebze dikip özenle düzenlediği, hobi bahçesine bizi ailece yemeğe davet etmişti.

Muharrem hoca, teknik lise mezunu, saz çalan, sazı da sözü de seven, bisiklete binen, ağaç dikmekten ve sebze yetiştirmekten hoşlanan, toplum meselelerine duyarlı, tasavvufçu, ilâhiyatçı insanoğlu insan, öz be öz Anadolu toprağı, insanlara Kur’an öğreten hanımınla beraber, bıraktığınız eğitim, ilim ve irfan bayrağını inaniyorum ki çocuklarınız ve öğrencileriniz dalgalandıracaklardır. Mekânınız cennet olsun.